

Utdrag ur *Sektbarn – de reportage om de utvalda för paradiset*, kapitel "Hur mår egentligen barnen i Knutby filadelfia?" av Charlotte Essén, 2008 Albert Bonniers förlag, 2010 Moment förlag.

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. Citera gärna, men uppge källan.

"---Barn som inte lyder är upproriska och detta uppror måste föräldern tukta.

"Barn blir fysiskt misshandlade i Knutbysekten", säger Lisa. "Vilken vuxen medlem som helst kan slå ett barn i uppfostringssyfte, men oftast är det ledarna." Enligt henne går bestraffningarna till så att den vuxne går iväg med barnet för att vara utom synhåll för andra. Både faddrar och föräldrar skulle uppfostra och bestraffa barnet, och alla barn hade sin egen fadder.

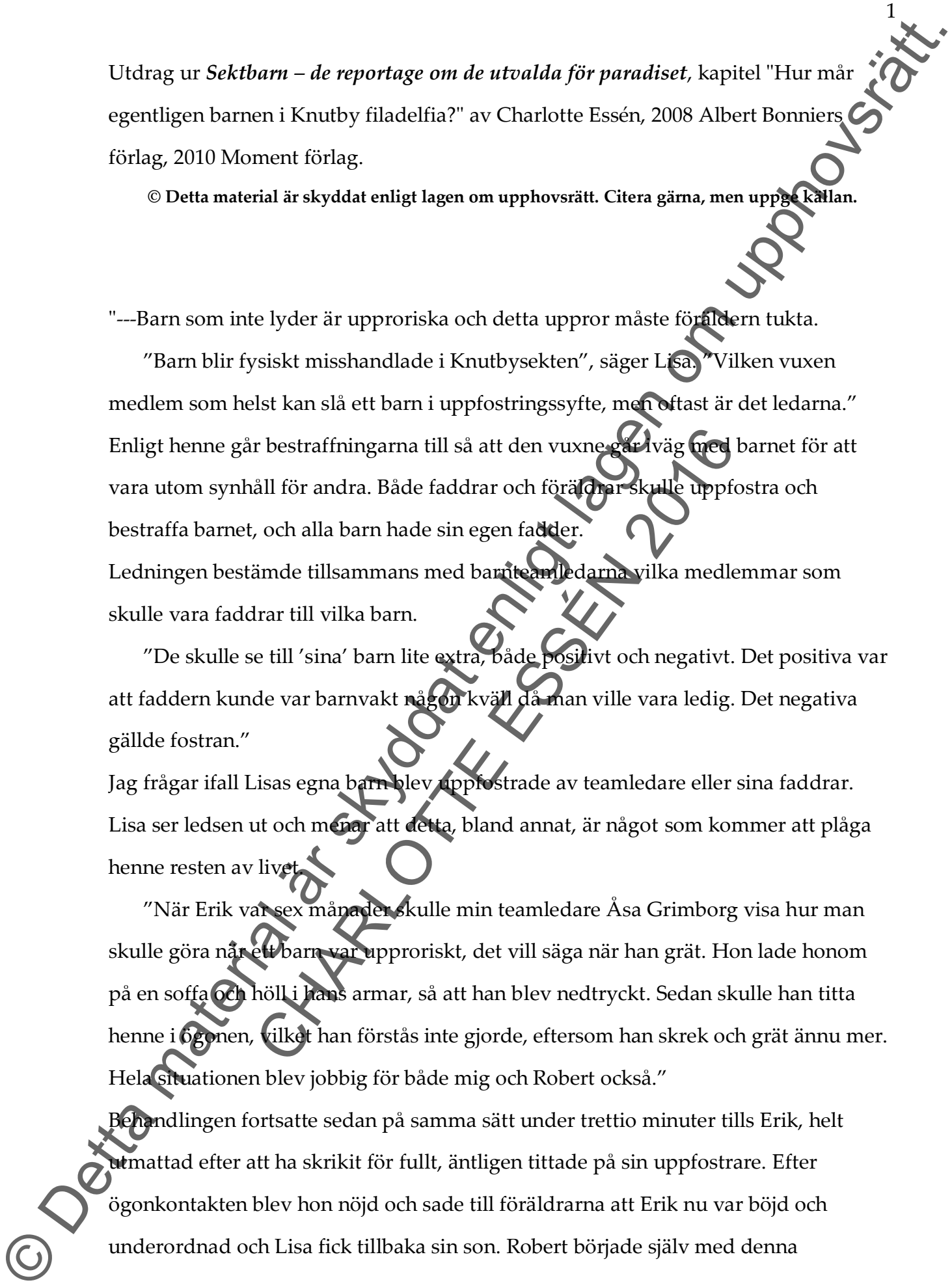
Ledningen bestämde tillsammans med barnteamledarna vilka medlemmar som skulle vara faddrar till vilka barn.

"De skulle se till 'sina' barn lite extra, både positivt och negativt. Det positiva var att faddern kunde vara barnvakt någon kväll då man ville vara ledig. Det negativa gällde fostran."

Jag frågar ifall Lisas egna barn blev uppfostrade av teamledare eller sina faddrar. Lisa ser ledsen ut och menar att detta, bland annat, är något som kommer att plåga henne resten av livet.

"När Erik var sex månader skulle min teamledare Åsa Grimborg visa hur man skulle göra när ett barn var upproriskt, det vill säga när han grät. Hon lade honom på en soffa och höll i hans armar, så att han blev nedtryckt. Sedan skulle han titta henne i ögonen, vilket han förstås inte gjorde, eftersom han skrek och grät ännu mer. Hela situationen blev jobbig för både mig och Robert också."

Behandlingen fortsatte sedan på samma sätt under trettio minuter tills Erik, helt utmattad efter att ha skrikit för fullt, äntligen tittade på sin uppfostrare. Efter ögonkontakten blev hon nöjd och sade till föräldrarna att Erik nu var böjd och underordnad och Lisa fick tillbaka sin son. Robert började själv med denna

barnfostran när Erik var åtta månader gammal. Han lade ner Erik på rygg i sitt knä och höll sedan fast honom när han skrek, pratade högt till honom och sade hela tiden att Erik skulle titta honom i ögonen. Ibland höll Robert också fast ansiktet och stirrade på honom. Vek Erik undan med blicken kunde detta fortsätta i timmar.

”Robert höll på tills Erik var helt utmattad och genomsvettig. Jag försökte ibland säga till på skarpen, ’det räcker nu!’, men egentligen fick jag som kvinna inte säga åt Robert att han gjorde fel. Det kunde bara hans ledare göra, jag skulle bara lyda och vara mild och stilla.”

Vid andra tillfällen fick Erik smisk på rumpan eller så vred Robert om hans öra.

Den som älskar sin son, tuktar honom i tid, /.../ Är det inte bättre att få stryk än att gå till helvetet?

Ur predikan av pastor Helge Fossmo, 1 juni 2003.

En av anledningarna till att barnen inte lekte med vilka de ville, till exempel skolkamrater, var synen på människor utanför församlingen. Människorna utanför församlingen ansågs orena, ogudaktiga, syndiga och på väg till helvetet. De beskrevs också som hedningar och rättor i vissa predikningar.

Du måste förstå en sak: att den som inte är frälst, den som inte är helöverlåten är en motståndare till Gud! Antingen är man för eller också är man emot! /.../ Men är man inte frälst så är man en motståndare! Det bara är på det sättet!

Ur predikan av pastor Kim Wincent, 6 december 2003.

”Det var vi och de andra. Svart och vitt. Vi hade en högre uppenbarelse och Guds närvaro och beskydd. När man åkte ifrån Knutby kändes det som om tryggheten försvann och när man kom tillbaka återkom den.”

Man ansåg att församlingen missionerade genom sitt levnadssätt. Genom att visa sättet att leva, skulle omvärlden se hur bra det var och bli omvända. Därför var det så viktigt att leva rätt. Det var också tillåtet att ljuga för människor utanför församlingen.

”Vi ljög hela tiden. Efter Alexandras död, till exempel, så samlades vi allesammans och fick sedan order om att vi skulle ge Helge hela skulden. Barnen blev också tillsagda vad och med vem de fick prata, det var till exempel inte tillåtet att prata med skolsköterskan ifall de mådde dåligt.”

Under hösten 2005, det sista halvåret innan Lisa lämnade Knutby, blev hon satt i så kallad församlingstukt. Det innebar att ingen i församlingen pratade, än mindre umgicks, med henne. Lisa var helt utesluten från församlingens vardagsliv och nära gemenskap och fick inte röra sig fritt, eftersom hon kunde besmitta de andra medlemmarna. Vid flera tillfällen under hösten togs också barnen ifrån henne. När Robert åkte till arbetet på morgonen tog han ibland med sig barnen för att lämna dem hos någon församlingsmedlem under dagen. Efter att han placerat barnen i baksätet för att åka iväg låste han bildörrarna. Trots att Lisa försökte hindra honom och ibland till och med ställde sig framför bilen, körde han iväg och Lisa fick kasta sig åt sidan.

”Det värsta var att jag inte fick reda på var och hos vem han lämnade barnen”, säger Lisa. ”Det var rena tortyren.”

På helgerna, när Robert var ledig, tog han med sig Erik i bilen och kunde vara borta under en hel dag utan att i förväg säga vart de skulle. Lisa och hennes barn fick också klara sig utan umgänget med andra mammor och barn i församlingen, då ingen vågade vare sig bli hembjuden till dem eller bjuda hem dem för lek. Lisas församlingstukt drabbade förstås barnen på flera sätt, men framförallt var det att deras mamma bröts ned psykiskt, ofta var ledsen och tappade livsviljan. Lisa menar att det var Åsa som hade bestämt att hon skulle tuktas, precis som vid tidigare tillfällen. Som när sju kvinnliga medlemmar försattes i tukt på grund av högmod

under år 2002 och 2003. I Lisas fall var anledningen till bestraffningen en upproriskhet och känslighet, som sades komma från djävulen.

Att underordning och lydnad ses som den viktigaste egenskapen hos medlemmarna i Knutbysekten, vare sig det gäller barn, kvinnor eller hundar, är uppenbart:

Du vet, säger du att ett barn ska lyda vuxna, ja då blir det livat! /.../ En lydlig hund är en lycklig hund. En lydlig fru är en lycklig fru. Ett lydigt barn är ett lyckligt barn. /.../ Om du som fru funderar på: "Är jag lycklig idag? Nej det är jag inte, undrar vad det beror på? Kanske beror det på att jag inte är lydlig?"

Ur predikan av pastor Peter Gembäck, 21 december 2003.

"De lyckades nästan knäcka mig. Efter ett tag var jag så deprimerad att jag flera gånger, när Robert var borta och barnen sov, satt på toaletten med en kniv i handen och tänkte skära av pulsådern." Lisa kände att Gud inte hade någon nåd med henne längre. Gud var borta och Gud var hennes största trygghet. Men någonstans inom henne fanns ändå tankarna på barnen, trots att hon nästan inte orkade.

Högmod, förmaningar, böja sig, kapitulera, förlåtelse och att få nåd. Att inte böja sig leder till helvetet, predikar Kim Wincent inför sin församling.

Lisa måste böja sig och lyda de skriftliga förmaningarna för att bli helad, få förlåtelse och nåd för sin stora synd, den största synden. Högmod.

Idag är Lisa övertygad om att ledningen planerade att få bort henne. Jag frågar om hon menar att de ville ta hennes liv. Det kan väl ändå inte vara sant, efter allt som hade hänt i församlingen.

"Nej, inte att mörda mig, men väl att bryta ner mig så att jag skulle hamna på psyket eller att driva mig till att begå självmord", säger hon.

Enligt Lisa ville Åsa inte ha kvar henne i församlingen eftersom hon ifrågasatte saker och inte levde "rätt" enligt församlingens ordningar.

För även om Lisa utåt sett hade accepterat att Åsa var Kristi eller Jesu brud, var det helt och hållet emot hennes egen, innersta tro.

"Ledningen blev bara hårdare och hårdare mot mig, det var väldigt obehagligt." Kravet att hon skulle stå inför hela församlingen och bekänna sina synder fanns fortfarande. Gjorde inte Lisa detta ansåg församlingsledningen att hon skulle vara evigt förlorad. Som ytterligare påtryckning kom några ur ledningen hem till henne. De anklagade henne för att vara en dålig mamma och Kim sade att "din synd är rågad på vågen inför Gud, som inte har någon nåd med dig längre". Om Lisa inte underordnade sig dem, skulle Gud ta både hennes barn och Robert ifrån henne och hon skulle hamna i helvetet. Lisa blev riktigt rädd efter detta besök och fick känslan att det var fara för hennes liv.

Efter att Lisa lämnat Knutby bodde hon och barnen en tid hos svärföräldrarna, men flyttade sedan till Göteborg. Där fick Erik, som drabbats hårdast av församlingens barnuppfostran, genast genomgå Göteborgs socialtjänsts utredning och flera läkarundersökningar. Det fastställdes då att han led av *failure to thrive*, även kallat "försämrad tillväxt", en allvarlig och i värsta fall livshotande form av tillväxthämning som beror på psykisk försummelse, där barnets längd- och viktutveckling avstannar.

Detta tillstånd hos barn är mycket ovanligt, men enligt experter förekommer det bara hos barn som far illa när det inte beror på medicinska problem som hjärtsjukdomar, leversjukdomar eller brist på tillväxt- eller sköldkörtelhormon. Trots sina tre år var Erik vid denna tid jämnstor och vägde lika mycket som sin arton månader gamla lillasyster.

Lisa hoppas att Erik i framtiden ska komma över sina traumatiska första år, bland annat genom den kontinuerliga kontakten med Barn- och ungdomspsykiatri, BUP.

”Folk som träffar Erik, BVC-läkaren, till exempel, säger att han både ser ut och betar sig som en vanlig pojke. Förut tyckte de att han var väldigt tillbakadragen och instängd. Det är en stor skillnad på Erik jämfört med tidigare. När han till exempel tittar på ett barnprogram på TV, så kan han skratta ifall det händer något roligt. Det gjorde han sällan förut.”

För att bryta med sina tidigare tankemönster från sektens dogmer, känslan att vara nedtryckt och sitt dåliga självförtroende, åkte Lisa själv ganska direkt efter avhoppet på avprogrammering. I Norge finns Modum Bad, ett ekumeniskt center som bland annat erbjuder terapi, vilket hon tycker varit en stor hjälp. Hon har också gått hos en psykolog för att bearbeta alla traumatiska upplevelser och känslor av sorg och skuld. Psykologen har till exempel hjälpt henne med insikten att ledningen i Knutbyförsamlingen har upphöjt sig själva till en form av fadersgestalt.

Enligt psykologen gör det att församlingsmedlemmarnas relation till ledningen hamnar på ett barns nivå, och församlingsledningen jämställde sig själva med Gud. Lisa och de flesta andra församlingsmedlemmar stod hela tiden väldigt långt under.

Att leva i Knutby Filadelfiaförsamling var som att ständigt leva med en mörk skugga över sig, säger Lisa. Väl utanför denna skugga fanns ett helt annat liv. Hade hon varit kvar i Knutbyskuggan idag, skulle hon till exempel haft svårt att bara sitta och prata med mig.

”Med en gång försvann alla dessa negativa uppfattningar om andra människor och mig själv, när jag hade lämnat sekten. Helt plötsligt kunde jag umgås med folk. Jag kunde slappna av, skratta eller skämta. Jag kunde bara få vara mig själv, helt enkelt.”

Frågan är hur det har varit för församlingens barn och ungdomar att växa upp och leva med denna, för många personer, nedbrytande församlingsmiljö? En annan berättigad fråga kan också vara: hur det är idag? Är något barns mamma eller pappa under församlingstukt eller full av släktandar? Eller anses något barn i denna stund vara besatt av upprorsdemoner? Det är svårt att tänka sig att barnen i församlingen inte i något läge skulle påverkas negativt och uppleva denna miljö som psykiskt påfrestande. Barn brukar både förstå och räkna ut väldigt mycket mer än vad vuxna inser. Och de påverkas för det mesta alltid på ett eller annat sätt.

Finns det någon sanning i mediernas alla rykten från avhoppare och anhängare om arrangerade äktenskap i Knutbysekten? Detta ihärdiga rykte, att ledarskapet – pastorerna och Åsa Waldau – talar om för sina unga och ogifta medlemmar vilka Gud och de själva anser bäst passa ihop, har hela tiden förnekats från församlingens talespersoner. Andra berättar historier om tvångsäktenskap, vilket åtminstone kan bekräfta att detta har skett vid några tillfällen.

Den före detta fosterdottern, här kallad Karin, bodde under fyra år som fosterhemsplacerad i Åsa och Patrik Waldaus hem i Knutby.

I början när Karin kom till Knutby försökte Åsa Waldau gifta bort henne. Detta genom att hon helt plötsligt började bli uppvaktad av en kille i församlingen, som ville gifta sig med henne.

/.../ Åsa Waldau sade till Karin att det var Guds mening att hon skulle gifta sig med X. /.../ Karin uppger att hon lämnade församlingen i Knutby för ca 4 år sedan. Anledningen till detta var att hon kände sig vuxen och ville ha eget boende. Hon kunde ej heller förlika sig med församlingens olika kristna budskap. Bland annat att alla 18-åriga flickor skulle gifta sig så fort som möjligt med andra medlemmar i församlingen. Hade man inte egna barn när man var så ung, så var man tvingad att ta hand om andra som hade fått barn.

Förundersökningsprotokoll Knutbyärendet, s. 394–396, intervju gjord 6 februari 2004.

Vilken syn på kvinnor och män växer barnen i församlingen upp med? Riktlinjerna för relationer mellan äkta makar i församlingen liknar många andra fundamentalistiska och extrema religiösa rörelser – de är ofta patriarkaliska, auktoritära och ojämlika. Ibland handlar det om rent kvinnoförtryck, vilket också kan sägas om Knutbysekten. Avhoppare har berättat att de kvinnliga medlemmarna måste be sin man om tillåtelse för att åka och handla, samt att mannen alltid bestämmer och att kvinnor ständigt passar upp på män. Det är också självklart att bibehålla de traditionella könsrollerna.

En äkta kvinna hon är praktisk och hon tar hand om sitt hem, hon är ordningsam, sköter om sitt hushåll, är renlig och prydlig och ansvarsfull. Det är en äkta kvinna! Hon sköter sitt hem med bravur, med glans!

Ur predikan av pastor Emma Gembäck, 28 april 2003.

Dessa ensidiga värderingar sprider sig självklart till barnen, eftersom de anses vara de enda rätta. Frågan är ifall barnen också får med sig en grunduppfattning om alla människors lika rättigheter och värde när barnen lever relativt isolerade från övriga samhället. Könsroller och värderingar överförs också genom den omfattande barnverksamhet som finns inom församlingen, vilket finns beskrivet i församlingens tidning Inblick.

I den sex sidor långa skriften *Vad är manlighet & vad är kvinnlighet?*, beskriver Åsa Waldau vilka egenskaper hon anser vara positiva respektive negativa för män och kvinnor. Här står också vilken ordning från Gud som ska gälla i äktenskapet.

Mannen ska vara herre och ledare för kvinnan. Mannen är överhuvud i familjen och han är skyldig att älska sin hustru. En pappa och make ska dominera med vishet, fostra sina barn rätt och få familjen att lyda i full kärlek. Han har dessutom det yttersta ansvaret att välja vägar och fatta beslut.

Även inom det sexuella området ges också handfasta råd till makarna, där mannen anses som skapad för att ge "sin" kvinna sexuell njutning. Det är negativt ifall han inte bryr sig om "kvinnans behov av till exempel förspel, utan är pang på!" Det som kvinnan främst ska eftersträva är kvinnlighet: "att vara manhaftig och grabbig tillhör inte en helgad kvinnas sanna natur. Feminism är ett uppror mot Gud och en skymf mot kvinnan själv." Kvinnan anses vara skapad för sin man och en gift kvinna ska inte försöka vara självständig och bestämma över sitt liv. Hon ska inte vilja vara lika stark som mannen. Kvinnan uppmanas istället att vara tilldragande, att "göra sig skön för sin älskade för att vara attraktiv – både inuti och till det yttre". Även kvinnan får sexuella råd och riktlinjer att följa i skriften: "vet att hon är hans lust och ger sig för att älskas." En hustru får inte heller göra sig sexuellt svåråtkomlig och inte vilja ha sex på grund av olika krämpor.

Du som kvinna, var inte en pinne i sängen. Ligg inte där och tyck "åh, vad jobbigt det här är!" Det är inte orent, det är rent. Var inte så horädd för lusta. Du är väl frälst?

Ur predikan av pastor Peter Gembäck, 18 december 2003.

Något som troligtvis påverkar de något äldre barnen är läran om att jorden snart ska gå under. Detta ska ske efter att ett fruktansvärt krig brutit ut, där alla ofrälsta dör, det vill säga de flesta utanför församlingen. Bara medlemmarna kommer att räddas tack vare den rätta tron. De får "gå hem", det vill säga först dö fysiskt och sedan ryckas upp till himlen för att leva ett evigt liv. Övertygelsen om världens undergång och de rättrognas uppståndelse delar Knutbysekten med många andra religiösa rörelser. Församlingens barn lever kanske ständigt med denna existentiella oro och ängslan, och vetskapen att de antagligen, enligt läran, aldrig kommer att växa upp till vuxna människor i denna världen, vilket kanske också de vuxna pratar öppet om. Bilden av undergången blir troligen, med barnets naturliga fantasi och föräldrarnas auktoritet, också oerhört verklig och fullständigt sann, precis

som för barnen i Jehovas vittne. Samma sak med bilden av helvetet, som blir den alternativa destinationen ifall de varit olydiga eller syndat.

Församlingen längtar också till bröllopfesten mellan Jesus och hans brud – Kristi, Messias, eller Jesu brud, och enligt mångas utsago anser församlingen att den personen är Åsa Waldau. Bröllopfesten ska ske i samband med jordens undergång och hela församlingen är då bjudna som bröllopgäster. Frågan är hur pass nära förestående jordens undergång anses vara i församlingen i Knutby. Om detta vet egentligen bara församlingens ledning själva. Enligt fosterdottern Karin berättade Åsa för henne att jorden skulle gå under år 2007 eller 2008.

Efter sju år skulle jorden gå under och de enda som skulle räddas var Åsa och de som stod henne närmast. Åsa blev mer och mer helig så länge Karin bodde kvar i Knutby. Åsa förmanade Karin å det bestämdaste att hon inte fick berätta för någon att Åsa var Kristi brud. Detta för att världens folk inte skulle förstå det ännu.

Förundersökningsprotokoll Knutbyärendet s 394–396.

Trots ett ihärdigt förnekande i olika medier om att Åsa skulle se sig själv som Jesus tilltänkta hustru, är det svårt att bortse från alla vittnesmål om motsatsen. Enligt dem ses Åsa både som församlingens profet, sänd från Gud och Jesu brud.

Av den åsikten var även dåvarande vice ordförande i pingstförsamlingen i Mönsterås, Lars Lindstedt. Han säger i Aftonbladet den 26 maj 2004 att han är förvånad att medlemmarna i församlingen i Knutby förnekar talet om att Åsa Waldau betraktar sig som Kristi brud. Lars Lindstedt har under åren haft mycket kontakt med pingstförsamlingen i Knutby, bland annat arbetade en grupp medlemmar från Knutby tidvis under ett år i församlingen i Mönsterås. Enligt honom är Åsa dominant och har styrt det mesta i Knutbyförsamlingen.

I tidningen berättar han om ett besök år 2000 i Knutby, där han bland annat träffat Åsa och Helge. De sade då att de var språkrör för alla som ville träffa Gud och att

Åsa hade förlovat sig med Jesus. Helge hade hållit i förlovningsakten. Lars Lindstedt anser att församlingen inte har varit ärlig när det gäller hennes roll och dominans inom gruppen.

Kenneth Ågren – kriminalkommissarien som aldrig ger upp

I över tjugo år har Kenneth Ågren varit en mycket framgångsrik morderutredare och spanare, ofta intervjuad i medierna. Det är i och för sig inte så konstigt, då han har deltagit i några av de mest uppmärksammade och framgångsrika brottmåls- och morderutredningarna i Sverige.

Men den största polisutredningen han har lett var utan tvivel den i Knutby.

”Ja, den går inte att jämföra med de andra utredningarna, vare sig i omfattning eller i uppmärksamheten utifrån”, säger han.

Det var hemma hos honom det ringde tidigt på morgonen den 10 januari 2004.

Under cirka sex månader framöver, dygnet runt, var det han som ledde utrednings- och spaningsarbetet omkring mordet och mordförsöket i Knutby.

En mycket stark drivkraft för Kenneth Ågren att inte släppa Knutbysekten har varit de återkommande brottsmisstankarna omkring barnen i församlingen. Han har tänkt mycket på dem och är väldigt mån om dem, säger han. Han har engagerat sig mycket mer än i andra utredningar han medverkat i eller lett själv.

”Säkert beror det till stor del på att det inte har fått ett avslut.”

I början av sommaren 2006 påbörjades återigen en brottsutredning i Knutby församling. Sedan 2004 har upprepade rykten och starka misstankar om barnaga och misshandel av barn cirkulerat. Det gjorde att polisen på eget initiativ öppnade utredningen, men de har i dagsläget inte kunnat få fram några hållbara vittnesmål eller bevis.

”Vi – polisen och åklagaren – kom så långt i utredningen att vi hade kunnat gå vidare med ett av barnen, men vi valde att lägga ner det”,

säger Kenneth Ågren, synbart upprörd. "Rädslan fanns där – vad händer med det barnet ifall vi inte kommer vidare i utredningen? Vad händer med barnet efteråt, är ett förhör mer till skada än nytta? Kan det bli bestraffningar?" Man vet att Knutbyförsamlingens barn är upplärda att inte säga något till någon. Dessutom skulle de säkert bli utfrågade hemma efteråt, om vad de sagt till polisen. Samtidigt vill Kenneth Ågren understryka att man inom polisen har beslutat att de måste göra så mycket de kan, så att inte historien kommer ifatt dem en dag.

"Ingen ska kunna säga att 'det här kände polisen till 2006 och det har man inte gjort ett dugg åt'. Det får inte ske och därför har vi lagt ner enormt mycket tid och verkligen försökt driva frågan och hitta olika ingångar med olika barn. Men det har inte lyckats, förutom med Lisas barn."

I det fallet lyckades polisens barnförhållningsledare med konststycket att öppna Erik och få honom att berätta om misshandeln, vilket ledde till åtal. Han vill verkligen understryka att – som han säger – det inte ska falla någon skugga över åklagaren, när man inte gick vidare med de andra barnmisshandelsärendena. Alla parter höll med om att det skulle bli svårt att komma fram till ett åtal.

"Det kändes inte bra, men vi kunde inte göra någonting."

Idag tror han att det ändå var klokast att göra så, men han känner fortfarande en stor oro för barnen i Knutbyförsamlingen, speciellt när han ser hur det har gått för till exempel Sara, Helge och Åsa – alla de vuxna – när de har kommit in i sekttänkandet.

"Dessa barn är födda in i detta, vilka referensramar har de utanför församlingen? De får ju bara umgås med likasinnade och växa upp där. Vad blir det av dem när de är vuxna?"

Även om ingen säkert vet, befarar han en olycklig utveckling. Speciellt efter att ha läst alla psykologutredningar och tester som visar på en uppenbar risk att det blir ännu värre för barnen, än för dem som är med som vuxna.

Jag frågar om inte Kenneth Ågren tror att man kan få kontakt med barnen genom skolan, men det tror han inte.

”Vill några lärare prata om det här, får de mer eller mindre sparken. De är några stycken på skolan som har försökt att gå till polisen, men vi har inte fått veta så mycket att vi kan agera.”

Det verkar också som om lärarna inte vågar prata med varandra och att de har delats upp för och emot Knutbyförsamlingen. I samband med barnmisshandelsutredningen förhöordes till exempel tio lärare från skolan, som enligt uppgifter visste en hel del. Men lärarna sade att de inte hade sett något och uppgav att de inte hade något att säga om saken.

Jag berättar att några av dem som jag pratat med och som vuxit upp i en sekt, säger en och samma sak: först när deras lärare i skolan pratade om FN:s barnkonvention, bland annat om att vuxna inte fick slå barn, så begrep de att aga är olagligt. Det var som en aha-upplevelse för vissa.

Kunde inte det vara ett sätt – att i klassrummet i Knutbyskolan diskutera FN:s barnkonvention?

”Jovisst, men de här barnen säger: ’Men min pappa, han får slå mig.’ ’Nej’, säger läraren, ’din pappa får inte slå någon.’ ’Jo, min pappa får det!’ Vad gör man då? Några av de här barnen är utagerande och har dessutom haft andra problem.”

Kenneth Ågren menar att man nog kommer att få se mer om några år. När det kanske är för sent att göra något åt det.

Vad behövs då för att göra någonting åt misstankarna? Vad måste ske för att saker och ting ska gå framåt när det gäller barnen?

”Det måste vara fler som liksom Lisa vågar lämna församlingen och sedan berättar om sina eventuella upplevelser där. Någon som kan säga ”jag har varit med om att slå barnen” eller ”jag har sett den personen ta tag i det barnet, lägga upp barnet och slå honom”. I dagsläget är det tyvärr ingen som vågar det.

”Jag har hoppats och trott att allt det här med åtalet mot Robert skulle få fler att berätta att de varit med om samma sak. Men än så länge har inget skett. Någon måste helt enkelt göra en anmälan till polisen.”

Vad blir då Kenneth Ågrens råd till de barn och vuxna i Knutbyförsamlingen, ifall de mot förmodan skulle läsa detta? Hans svar kommer utan någon som helst tvekan:

”Ta kontakt med någon utanför. Någon trovärdig person som du kan prata med och berätta om hur du har det. Ställ frågan: är det så här det ska vara? Är det här ett normalt liv och ett normalt beteende? Ska vi ha sådana här värderingar?” Det viktiga, menar han, är att fråga någon utanför gruppen och inte inne i den, för det löser ingenting.

Han menar också att det är väldigt svårt att få något barn i församlingen att vilja eller våga eftersom församlingen har ett sådant grepp om barnen. Och när det gäller de vuxna handlar det om sökande själar från början.

”Det är precis som att hamna i en MC-krets eller extremistgrupp eller liknande. Du känner dig utanför, du hamnar i en grupp där du blir någon, du får en identitet och en plats som du inte har haft förut. Dessa personer i Knutby söker sig till religionen och andra människor till andra föreningar och organisationer. Vi måste få dem att ta kontakt med omvärlden.”

Vad är rådet till människor runtomkring som har konkreta misstankar: de oroliga anhöriga, personal i skolan, grannar? Vart ska de vända sig, till socialtjänsten eller till polisen?

”Kontakta någon av dem”, svarar Kenneth Ågren. ”Eller gärna båda, så att det verkligen kommer fram.” Ingen från Uppsala socialtjänst har ännu kontaktat honom om Knutbyärendet.

När jag avslutningsvis frågar vad han tror om det bästa respektive sämsta scenariot i Knutbysekten ett år framåt i tiden, svarar Kenneth Ågren bara på min fråga om bästa-scenario.

”Det bästa scenariot? Det vore att de vuxna inser att de är inne på en farlig väg. Att de löser upp församlingen i dess nuvarande form och att dess medlemmar sprids för vinden och återgår till det normala samhället.

Och att barnen får en normal uppfostran, vilket skulle vara det bästa för alla, tror jag.”

Allmänhetens förståelse för slutna församlingars och sekters psykologi och medlemmarnas villkor har kanske blivit större på grund av Knutbytragedin, däremot har väldigt få uppmärksammat barnens uppväxtmiljö. Detta trots anmälningar och misstankar om aga och lite senare tingsrättens och Svea hovrätts fällande dom för barnmisshandel i Knutby skola. Få verkar också ha ställt sig frågan vad som kanske händer med Knutbyförsamlingens barn efter skolan, fritids- eller dagisvistelsen.

Redan i augusti 2001 blev Uppsala kommun upplysta om att det inte stod rätt till på Knutby skola. Då kontaktade skolans dåvarande rektor kommunchefen för att ”diskutera spänningen kring pingstvämnerna i Knutby”. Men det var först under våren 2004, efter mordet, som ansvariga inom kommunen började reagera. Det skedde efter att en före detta lärare anmält övergrepp på barn i skolan till Skolverket, samt informerat om vilka metoder lärarna och elevassistenterna från sekten använde.

I Skolverkets egen utredning riktades skarp kritik mot Uppsala kommun för att det inte gjorts tillräckligt för att förhindra att elever utsatts för kränkande behandling och övergrepp. Den granskning som Uppsala kommun sedan gjorde – där 59 personer intervjuades av en oberoende konsultgrupp – visade att det fanns en grupp anställda på skolan med ett auktoritärt synsätt på barnuppfostran. Den gruppen bestod av medlemmar från Knutby Filadelfia. Skolchefen i Uppsala kommun, Ann-Christine Johansson, säger enligt Svenska Dagbladet den 9 mars 2004 att de borde ha agerat

snabbare. Hon säger också i samma artikel: "Godtrogenhet är orsaken till att skolan fick bli en dålig arbetsplats."

Granskningen bekräftade att barnen i Knutby skola hade blivit agade och att det handlade om upprepade gånger. Exempelen i Uppsala kommuns rapport är många, till exempel har en pojke blivit slagen på pungen, en flicka har dragits i håret och små barn har blivit bestraffade när de bajsat på sig. Församlingsmedlemmarna har också tagit i barnens axlar och skakat dem, tryckt upp dem mot väggen, tagit hårda tag under hakan och stirrat barnen i ögonen med en uppmaning att de måste titta tillbaka. De kunde också sätta sig gränsle över barnet för att få kontroll och ibland var det två vuxna som satte sig på ett barn. Knutby skolans Hem- och skolaförening har också tidigare slagit larm, efter att några föräldrar berättat om övergreppen på sina barn, men inte öppet vågat berätta om händelserna. Enligt Lena Åhström, som intervjuas i Svenska Dagbladet den 3 juni 2004, var föräldrarna rädda för att deras kritik skulle slå tillbaka mot barnen. Ett annat skäl till att övergreppen kunnat pågå under så lång tid är att barnen själva inte berättat om händelserna. Istället har det kommit fram när barnets kamrater berättat om händelsen för sina föräldrar. Två av skolans anställda som är medlemmar i Knutby församling, elevassistenten Samuel Frankner och läraren Åsa Grimborg, dömdes 2005 i tingsrätten för olaga frihetsberövande och misshandel. I Uppsala kommuns tillsynsrapport av Knutby förskola och skola i februari 2004 berättar bland annat en anställd om den situation som läraren och elevassistenten blev dömda för. Händelsen och vittnesmål finns också beskrivna i Uppsala tingsrätts dom, mål nr B2573-04, från den 30 november 2005.

Eleven Johan, 11 år, befann sig i korridoren. En annan elev kittlade honom så att han skrek till. Åsa Grimborg kom förbi och sade åt dem att vara tysta, sedan gick hon iväg. Efter ett tag kom hon tillbaka, då barnen inte tystnat, utan enligt henne varit

uppkäftiga och svurit. Hon bad Johan följa med henne in på toaletten så att de skulle kunna prata. Johan ville inte, därför att han visste vad som skulle hända, berättade han efteråt. Åsa tog ändå med sig Johan in på toaletten. Han var då helt lugn berättar flera samstämmiga vittnen efteråt. Åsa ropade sedan på elevassistenten Samuel Frankner, som också kom med in på toaletten. Därefter låste de dörren. Inne på toaletten tog Åsa tag i Johans armar och tryckte upp honom mot väggen, samtidigt som hon bad honom att vara lugn och titta henne i ögonen. Johan blev arg, svor åt dem båda två och började slå och sparka för att komma därifrån. Johans klasslärare stod nu utanför toalettdörren och bad dem upprepade gånger att öppna. Klassläraren vittnade sedan att hon hörde hur Johan fick ett utbrott inne på toaletten och skrek:

”Jag vet inte vad jag är anklagad för, släpp mig, jag kan inte andas!”

Samuel hördes då svara:

”Nej, det tänker jag inte göra – du ska lyda mig!”

Klassläraren hörde också hur Samuel Frankner hela tiden upprepade: ”Tyst med dig, du ska lyda mig!” Rektorn hade nu också tillkallats till toaletten. Samtidigt fälldes Johan och hamnade på rygg på det hårda klinkergolvet.

”Det kändes äckligt att ligga på toalettgolvet”, sade Johan senare i ett förhör. Han var så arg att han inte minns ifall det gjorde ont, men han kommer ihåg att han spottade på Åsa. Hon hade satt sig gränsle över hans mage och höll hans händer, medan Samuel höll fast hans ben. Johan sade till dem att det gjorde ont, men de släppte honom ändå inte. Istället tog de ett hårt tag om hakan och höll fast, så att han inte skulle vrida på huvudet när de pratade med honom. Johan sade i sitt vittnesmål att han greps av panik, eftersom det var ett så litet rum och att två vuxna personer satt på honom. Samtidigt bultade det på dörren – det var rektorn och Johans klassföreståndare som bad att de skulle öppna. Åsa Grimborg och Samuel Frankner reste sig då och öppnade dörren. När den öppnades satt Johan i fosterställning på golvet i ena hörnet och grät. Rektorn försökte prata med honom, men han svarade inte. Klassläraren tog då med honom till ett vilorum, där Johan under tiden han grät

berättade vad som hade hänt. Johan fick sedan åka hem till sin mamma, med blåmärken på armar och ben. Mamman polisanmälde senare händelsen.

Ytterligare en händelse ligger till grund för misshandelsdomen och det gäller enbart Samuel Frankner. Han hade slagit tre eller fyra hårda snöbollar i ansiktet på en tolvårig elev, efter att han tagit nacksving och fällt eleven till marken. Orsaken var att pojken dessförinnan kastat en snöboll på Samuel. Efteråt började eleven gråta och han fick rödblåa märken på kinderna, cirka fem centimeter stora, samt ont i nacken, ryggen och ena benet. Blåmärkena och värken i ryggen höll i sig i några veckor, enligt elevens mamma. Under jullovet var eleven väldigt rädd och ville inte gå tillbaka till skolan om Samuel Frankner var kvar där.

Åsa sade i domstolsförhöret att hon starkt tar avstånd från fysisk bestraffning av barn. Även Samuel sade i domstolsförhöret att det absolut inte är berättigat att slå ett barn och att han själv aldrig har slagit någon. I en artikel i Aftonbladet, publicerad den 8 november 2005, säger de däremot båda två att de står för vad de har gjort. Åsa Grimborg säger i artikeln:

”Vi har absolut inte agat någon, men inte heller dragit oss för att lösa konflikter. En lärare måste våga vara vuxen och visa vägen. Det har ingenting med vår tro att göra.”

På reporterens fråga hur det kan vara en bra metod att två vuxna personer sätter sig på en elvaårig pojke, svarar Samuel Frankner:

”Det är absolut en sista utväg för att skydda eleven från att skada sig själv och andra. Till slut blir de avslappnade i kroppen och då kan man fortsätta samtalet på ett lugnt sätt.”

Även pastor Åsa Waldau ställer sig bakom metoderna i sitt uttalande i samma tidning när hon säger att polisanmälan är både ”grundlös och orättvis”. Hennes make Patrik berättar i samma artikel om när han själv var elev på Knutby skola:

"Jag fick en snyting av en lärare, vilket var hemskt. Men eftersom han var vänlig efteråt fick det effekten att jag förstod var gränsen gick. Det är inget negativt för mig idag."

Domen överklagades i Svea hovrätt och den 27 februari 2007 fastställdes domen för misshandel och olaga frihetsberövande. Påföljden blev villkorlig dom och böter. Läraren och elevassistenten dömdes också att betala skadestånd till pojken, och straffet utökades dessutom för elevassistenten till 50 timmars samhällstjänst. Svea hovrätt dömde också elevassistenten för att ha tryckt upp snö i ansiktet på den andra pojken och lagt ner honom på marken. Detta rubricerades som misshandel, vilket är en skärpning av tingsrättens dom för ringa misshandel.

Cirka tolv barn från församlingen går i Knutby skola idag och enligt en person med mycket god insikt i skolan skulle flera av dessa barn troligen behöva professionell, psykologisk hjälp. Denna person vill vara anonym och jag kallar denne person för NN i texten.

Enligt NN är både rektorn och många lärare och verksamma för elevvården på skolan rädda för att ta ställning i frågan om barnen mår dåligt eller inte, eftersom det anses känsligt och man inte vill lägga sig i. Därför tar man inte heller upp denna oro för barnen på elevvårdskonferenserna, som man alltid annars gör när det gäller skolbarn som verkar må dåligt eller har några speciella problem. Knutby är ett litet samhälle och har delats upp för och emot sekten, menar NN. De personer som stöder sekten tycker att medlemmarna är trevliga och har inte själva blivit illa behandlade av dem, utan ofta tvärtom.

"Det märks att barnen inte mår bra på flera sätt", säger NN, "bland annat genom att personalen inte får kontakt med dem. Barnen är ofta lättretliga, aggressiva eller ledsna. De sluter sig och leker nästan inte alls med andra barn, med få undantag."

Att ensam kunna prata med andra barn eller någon vuxen är nästan omöjligt för något av församlingsbarnen, eftersom de andra församlingsbarnen snabbt ansluter sig. De vakar över varandra hela tiden: "När ett barn flera gånger varit ledsen och gråtit på skolgården eller storgråtande gått ut från klassrummet utan att det finns någon yttre händelse som skäl, så finns där ett bakomliggande problem."

Barnen verkar inte få prata med andra, menar NN. Det är helt tydligt att barnen blivit tillsagda att inte prata med utomstående och att de ska hålla koll på varandra. Vid ett annat tillfälle var ett av församlingsbarnen väldigt ledset och NN försökte trösta barnet ute i korridoren under en lektionstimme. På NN:s fråga varför barnet var så ledset, blev svaret att allting var så konstigt därhemma, men att barnet inte fick prata med andra. NN försökte förmå barnet att åtminstone tala med skolsköterskan om saken, men vet sedan inte ifall barnet gjorde det.

NN är frustrerad på grund av barnens situation och vågar knappt vara hemma från jobbet vid sjukdom på grund av sin oro. Tyvärr ser majoriteten av skolans personal inte samma problem. Troligt är att de inte vill se, eftersom det finns lite stöd för dem att hämta inom skolans väggar. Skolsyster och kurator är i skolan en gång per vecka och det är de enda elevvårdande personalresurserna som finns på skolan.

NN menar att de barn som behöver hjälp måste få det stöd de behöver, annars kommer det att sluta med katastrof.

Men Gud, hur ska vi göra? Alla våra barn går i skolan! De går i ett system där de blir tvungade att tro någonting de inte vill tro./.../ I ett samhälle, så ljuger folk. Vi får ju säga som det är! De ljuger!

Ur predikan av Åsa Waldau, 23 april 2006.

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. CHARLOTTE ESSEN 2016

Uttalanden som varit kritiska mot församlingen i Knutby har kommit från flera håll – avhoppare, andra samfund, teologer, ledarskribenter, psykoterapeuter, professorer och sektexperter.

I Upsala Nya Tidning den 24 januari, redan två veckor efter mordet och mordförsöket, berättade Boel Hössjer-Sundman om sin tid i Knutby mellan 1994 och 2002. Som präst i Svenska kyrkan hade hon då kunnat följa utvecklingen inom ortens pingstförsamling. Under hennes tid som präst i Knutby kyrka förändrades snabbt och radikalt den gamla, stagnerade pingstförsamlingen när Åsa Waldau kom till orten. Till en början var förändringarna positiva och under mitten av 1990-talet hade kyrkan i Knutby mycket kontakt med pingstförsamlingen, till exempel gemensamma gudstjänster och genom olika projekt. I artikeln berättar Hössjer-Sundman om en stegvis förändring i pingstförsamlingen, med handlingar som man brukar förknippa med sekter. Till exempel blev gruppen mer sluten med ett auktoritärt ledarskap och en stark fokusering på pastorerna som styrde.

Hon uppfattade det som om pastorena ansåg sig få uppenbarelser av Gud och speciellt Åsa Waldau hade stor auktoritet med sina profetiska gåvor. Enligt Hössjer-Sundman stod det också klart att de arrangerade giftermål inom pingstförsamlingen.

Även Knutbyförsamlingens mans- och kvinnosyn har kritiserats från Svenska kyrkans håll. I en artikel i tidningen Dagen den 23 januari 2004, reagerar Marianne Andréas, frikyrkosamordnare på Sveriges kristna råd, starkt. Hon menar att Knutbyförsamlingen tvingar in människor i roller och beteenden efter sitt kön, vilket är farligt och kan leda till tvång och förtryck, skuldbeläggning och ofrihet. Kvinnor ska inte förbehållslöst gå med på det mannen begär, vare sig sexuellt eller på annat sätt. Att kalla feminism för "ett uppror mot skapelseordningen", vilket Åsa Waldau gör i en av sina skrifter, är något Marianne Andréas också vänder sig emot.

Läkaren och psykoterapeuten Rigmor Robért tillhör dem som engagerat sig starkt i Knutbyförsamlingen och oroats för dess medlemmar, avhoppare och anhöriga.

I Expressen den 18 oktober 2005 skriver hon om barnmisshandel i församlingen och menar att psykisk och fysisk misshandel av barnen är satt i system. Bland annat beskriver hon hur en treårig flicka blir utsatt för tuktan i enrum bakom en stängd dörr, av en i artikeln icke namngiven äldstebroder. Han ses som pappornas förebild när det gäller barnuppfostran, menar Robért. Flickan ansågs ha dåliga släktandar och genom att skaka, slå, stirra in i hennes ögon och hålla fast henne, "befriade" äldstebrodern henne från släktandarna. Robért skriver att flickans föräldrar satt utanför dörren i tjugo minuter och när barnet släpptes ut sprang hon fram till sin mamma för att få tröst. Äldstebrodern tog då tillbaka flickan in på rummet för att hon "skulle vara smeksam mot honom efter bestraffningen". Rigmor Robért skriver att det är alarmerande att föräldrarna i församlingen har tappat en sådan viktig instinkt som att skydda sitt barn mot att en annan vuxen gör barnet fysiskt eller psykiskt illa. "Det är inte sadism, det är en form av exorcism som medlemmarna praktiserat mot barn", avslutar hon debattartikeln.

Föreståndaren i pingstförsamlingen i Uppsala, Dan Salomonsson, säger i tidningen Dagen den 24 november 2005, att han sedan hösten 2003 varit djupt oroad för medlemmarna i församlingen i Knutby. Enligt honom har det varit en uppenbart sjuk miljö.

"Öppenhet har bytts mot slutenhet, sanningen mot lögn och gemenskap till bundenhet till varandra."

Efter att ha haft kontakt med ledningen ett flertal gånger genom åren har han idag valt att ta avstånd från församlingsledningen i Knutby, då han anser att församlingens företrädare ljuger och att det inte har gått att föra en vettig dialog.

Församlingens bemötande och försvar har också varit många och kraftfulla, samt av olika slag. Både vanliga medlemmar och pastorer har svarat på omvärldens kritik. I första hand har Kim Wincent och senare även Peter Gembäck uttalat sig. Åsa Waldau har dessutom ställt upp i många tidningar och i flera debatt- och pratprogram, till

och med på teaterscenen, senast i föreställningen *I säng med ...* på Odenteatern den 31 mars 2007. Hennes bok *Kristi brud – vem kan man lita på?* som utkom i oktober 2007, är också till stor del ett försvar för församlingens och hennes eget agerande under de senaste åren. I skuldfrågan, hur det som hände kunde hända, läggs det övergripande ansvaret helt och hållet på Helge Fossmo.

I Aftonbladet den 24 januari 2004 får Patrik Waldau frågan ifall Knutby församling förespråkar barnaga: "Det där är helt uppåt väggarna. Vi vill ha ordning och reda. Om jag vill få mitt barn att inte springa in i elden och barnet inte lyssnar, då får jag ta tag med händerna. Det handlar om sunt förnuft."

Peter Gembäck svarar i samma tidning på frågan om församlingens kvinnosyn, med anledning av sin "sex-predikan" och försvarar sig med att han inte visste att hans predikan skulle komma ut till hela svenska folket. Men också att man inte ska tänka egoistiskt – "jag vill ha sex nu och min fru har kanske huvudvärk, men samtidigt kan hon tänka på vad hennes man behöver".

I Dagens Nyheter den 3 februari 2004 tillbakavisar Peter Gembäck, Kim Wincent och Patrik Waldau gemensamt att deras församling skulle vara en domedagssekt. De menar att alla anklagelser om extremism är rena påhitt – skvaller, illvilja och missförstånd. Församlingen förnekar också att Åsa Waldau utsetts till Kristi brud och de menar att Kristi brud inte ens är något centralt tema i församlingen. Ämnet har diskuterats en handfull gånger, säger de i intervjun, men det har inte någon avgörande betydelse. I samma artikel tillbakavisar de också att Helge Fossmo skulle vara församlingens totalitära ledare.

I tidningen Dagen, den 16 januari 2004, svarar Peter Gembäck också på anklagelserna om sektbeteende, till exempel att ledarna bestämmer vilka som ska gifta sig med varandra eller att de ungdomar som kommit till församlingen uppmanas att bryta

med sina föräldrar. Han menar att det är helt felaktigt, att man inte alls "styr över människor". När det gäller relationerna mellan ungdomarna och deras föräldrar, har han visserligen mött medlemmar i själavård som haft relationsproblem med familjen, men att detta skulle härledas till församlingen är inte sant, menar han.

Idag menar församlingens företrädare att det var Helge Fossmos diktatoriska ledarskap som bland annat ledde till barnaga, otrohet och mord. Nu har församlingen blivit pånyttfödd och de känner sig fria, menar de.

När polisen påbörjade sin undersökning om barnaga i slutet av juni 2006, sade församlingens föreståndare Kim Wincent till Upsala Nya Tidning den 30 juni 2006, att eftersom dessa rykten om barnaga presenteras som en sanning, är det väldigt kränkande för hans församlingsmedlemmar. Han sade:

"Barnaga är absolut inget som församlingen står för, men man kan inte veta vad varje privatperson gör."

Vuxna människor har bevisligen redan varit mycket illa i församlingen. Att skildra och analysera så komplicerade skeenden som i Knutbysekten är svårt under händelsernas gång och hade troligtvis varit lättare med ett större tidsmässigt avstånd. Verkligheten är ju, som bekant, komplex.

Jag har försökt sammanställa de uppgifter och den kunskap som trots allt finns om församlingen med minsta möjliga spekulation, men också utan några försköningar. Detta är en av alla skildringar av församlingen i Knutby, det finns självklart fler tolkningar och andra berättelser som ger en annan bild.

Kanske är det möjligt att hjälpa församlingens cirka 45 barn, ifall detta behov finns.

Att redan idag kunna ge barnen en möjlighet till stöd från omvärlden, till skillnad från andra jag pratat med och som vuxit upp i liknande sammanhang. I de fallen varken såg eller förstod någon vuxen person deras utsatta situation under hela deras

barndom, vilket många idag upplever som ett stort och oförlåtligt svek från både människors och samhällets sida. Den absolut bästa möjligheten är självfallet att alla dessa farhågor om att barnen far illa i Knutbysekten bara är falska rykten eller åtminstone starkt överdrivna sådana. Detta alternativ skulle självklart vara det mest glädjande. Just därför är det viktigt att anklagelserna verkligen utreds. Det är inte olagligt att uppfostra sina barn auktoritärt och strängt. Antagligen vill föräldrarna i församlingen i Knutby ge sina barn vad de själva tror är bäst för dem och det är inte olagligt att ha en annan uppfattning än den vanliga om hur barn ska uppfostras, så länge inte några lagar överträds.

Om barnen i Knutbyförsamlingen verkligen far illa verkar den enda lösningen vara att barn, föräldrar, anhöriga, och skolpersonal självmant börjar berätta om eventuella olagligheter, till exempel äga och misshandel, och anmäler händelserna till polisen. Det är det enda sättet för att barnen ska få den hjälp de i så fall behöver. En person som själv har sett övergrepp och vågar stå för det, som kriminalkommissarie Kenneth Ågren säger i vårt samtal.

Socialtjänsten i Uppsala har alltid möjligheten att på eget initiativ påbörja en utredning omkring barnens situation, vilket skedde vid ett liknande fall 1995. Då handlade det om sekten Finlands förebedjare i Björklinge, Uppsala kommun. I det fallet framkom inga bevis för att barnen far illa och socialtjänstens utredning lades därför ner. Att socialtjänstens slutsats inte stämde med verkligheten, berättar Leo och Cecilia längre fram i den här boken. De växte upp i sekten Finlands förebedjare och en av dem bodde i sektens Uppsalaförsamling till strax före det att socialtjänstens utredning gjordes.

Efter att jag i några månader granskat handläggningar, läst protokoll, domar och mediernas rapportering, blir min slutsats tyvärr att barnen i församlingen i Knutby verkar vara ett ämne som är tabu i Uppsala kommun, inte minst inom socialtjänsten.

Från flera håll har jag också hört ryktas om ett missriktat hänsynstagande från socialtjänstens ledning, då ett okänt antal socialtjänstmedarbetare inom kommunen tillhör Livets Ords församling. Frågan om Knutbyförsamlingens barn skulle därför vara alltför känslig för att utredas ordentligt på grund av att Livets Ord också har ansetts vara en sekt. Kanske väcker det associationer, befogade eller inte, till den egna församlingen, barnen och den egna friskolan.

Ifall det förhåller sig på detta sätt vet jag inte, men Livets Ord har otvivelaktigt bidragit till Knutby Filadelfias framväxt, även om man idag gör sitt bästa för att förneka alla samband. Att det finns kopplingar mellan församlingarna visar det faktum att några av pastorerna i Knutby har utbildats vid Livets Ords bibelskola samt likheter i läroplanerna. Knutbyförsamlingens nuvarande föreståndare Kim Wincent utbildades vid Livets Ords bibelskola i mitten av 1980-talet samt äldstebroder Alexander Westman ett tiotal år senare. Enligt före detta medlemmar i församlingen gick flera personer i församlingsledningen också på ledarskapskurser vid Livets Ord i mitten av 1990-talet. Även undervisning och regler vid Livets Ords friskola har ifrågasatts av Skolverket, precis som församlingsmedlemmarnas metoder vid Knutby skola. Livets Ords syn på barnuppfostran har eller har haft många paralleller med Knutbysekten, vilket flera personer har vittnat om i olika sammanhang, inte minst Livets Ord självt genom predikningar om äga, av till exempel pastor Ulf Ekman.

Kanske beror bristen på omvärldens engagemang på att händelserna antagligen framstår som obegripliga, överkliga och osannolika för de allra flesta människor. Finns det här verkligen i Sverige, frågar man sig klenroget. Nej, det är för extremt, tänker många och lägger sedan ämnet i facket "kraftiga överdrifter".

Men livet i församlingen är i allra högsta grad verkligt och påtagligt bakom de osynliga murar som vissa säger har byggts upp av församlingsledningen. Många anhöriga till medlemmarna lider bevisligen mycket på grund av dåliga eller obefintliga relationer med sina barn och barnbarn eller syskon. Enligt dem riskerar minsta kritik mot ledningen och framförallt mot Åsa Waldau att skära av all kontakt

med närstående och släktingar, vilket är något jag hört berättas från flera anhöriga. De vill vara fortsatt anonyma i förhoppningen att den lilla kontakt de har inte ska raderas.

En senare predikan av pastor Peter Gembäck kan stå som ett exempel på hur han hanterar kritik och hur han försvarar sig inom församlingen:

Vi ska hela tiden vara inställda på " jag ska vara formbar!" Nu börjar ju det här likna manipulation – nej, inte alls. Det där är en sådan där djävulens lögn. Han är så smart, för han ger fina, psykologiska ord för att vi ska bli rädda för det. Att vara formbar är inte att vara manipulerad. Eller hur?

Ur predikan av Peter Gembäck, 13 februari 2005.

I Lisas fall styrdes hon främst av sektledningens inplanterade rädsla för demoner och Guds straff och hon stannade kvar i församlingen trots sitt tillstånd. Helt frivilligt, skulle kanske en del av oss säga. Andra ser kanske ett destruktivt mönster, med lednings- och gruppmekanismer som är svåra att bryta sig loss ifrån.

När det gäller barnen i församlingen måste däremot samhället ta ett mycket större ansvar.

Kommer samma frågor att ställas i framtiden som i de övriga intervjuerna i denna bok – varför gjorde ingen vuxen person något åt barnens situation i församlingen? Varför var det ingen som såg och hjälpte dem? Min slutsats är att det behövs en grundlig och professionell utredning, som en gång för alla går till botten med alla anklagelser som rör församlingens barn. För de cirka 45 barnen i församlingen är det viktigt att någon utomstående får insyn i barnens livssituation och uppväxtvillkor och kan ge församlingens barn och föräldrar den hjälp och det stöd de eventuellt behöver. -----

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. Citera gärna, men uppge källan.